

Dohányárusok Közlönye

Megjelenik minden hó
1-én, 10-én és 20-án.
Egyes példány nem kapható
Előfizetési ár fél évre 5 korona
Előfizetni csak fél évenként lehet.

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTÖZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KERDŐTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ:
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.
hova az előfizetési összegek valamint a
kéziratok küldendők.
Előfizetési ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek visszaszórva.

TARTALOM. A bérösszeg fizetés meghatározása. — Tárcza: A szt.-gotthárdi dohánygyár. — Kisárusok a vidéken. — Előfizetési felhívás! — Vegyesek. — Hirdetések.

A bérösszeg fizetés meghatározása.

Immáron a dohányárusok ügyének reorganizációja befejezett tény lenne s a rendeletben meghatározott dolgok lassankint mind elintéztetnek. De miután minden újítás egy nehézségbe ütközik úgy itt sem volt ez kikerülhető s leginkább a bérösszeg fizetés meghatározásánál.

A rendeletek értelmében azon doh. árudák, melyekben tantát, tollat, levelpapírokat árúsítanak, nem tekinthetők valódi dohányárudának s e szerint 2% bérösszeget fizetnek.

Ez nem helyes! Ugy hisszük, hogy azon rendelet nem tiltja oly áruk eladását, melyek a posta és okmánybélyegekkel szoros összefüggésben vannak. Figyeljünk csak! Nem azt gondoljuk, hogy a dohányárus, ki 1% bérösszeget akarna fizetni egy valóságos papír és pipa árudát rendezzen be üzletében. Hisz az igen könnyen észrevehető, hogy vajjon a dohányárus a levelpapírt csakis a közönség kényelmére tartja, vagy pedig, hogy tart-e mellette még albumokat, könyveket stb, mely esetben a dohányáruda csak mellékület.

A m. kir. pénzügyminiszterium intenciója, ha helyesen gondoljuk, az volt hogy a tisztán dohányárudával bíró árusok helyzetét javítsák. Viszont a mellékülettel bírók, kiknek azonban valóságban a doh. áruda a mellékületük, nagyobb bérösszeget fizetnek, v. után egyáltalában nem szükséges, hogy minden fűszeres, vagy pálinkás egyszersmind dohányáruda tulajdonos is legyen.

Azon fordul meg tehát a dolog: **hogy a főváros dohányárusait 3 osztályba sorozzuk**, a mi azonban nagy nehézségbe ütközne, ha a valódi dohányárusoknak megtiltanák egy árkus levelpapír eladását.

Egy másik bökkenő a dologban, a külteiken levő dohányárusok bérösszegeinek fizetése, kik természetesen nem tarthatnak tisztán csak dohányárudát, mellekezik nélkül, miután az semmiesetre sem fizetődnek ki. Ezeknél az áruszállítás is nagy pénzaldozatokba kerül s ezért megerdemelnék, hogy ezt a bérösszeg meghatározásánál tekintetbe vegyék.

Az egyedáruság érdekeiben van, hogy a kültek lakói, a sétalók ott trafikot találjanak, mely a fogyasztóknak quasi kényelmére legyen. Ha egy ily dohányáruda magas bérösszeget fizet, azonkívül, az áru szállításért is jókora

összeget áldoz, az nem lesz semmiféle arányban azon utóbbi 2 osztályba tartozó dohányárusokkal, kik jól frequentált utakon vannak és kalap, játékszer vagy papíruzettel is bírván a nagyobb bérösszeget sokkal könnyebben fizethetik.

Ezért kérjük a dohányárusok 3 osztályba való sorozását, mivel ez nem fölösleges s annak megítélése, hogy egyik-másik melyik osztályba sorozandó nem kiesés, sőt nagyon fontos létkérdés az érdekeltekre nevezve. Egy-két árkus levelpapír eladása nem lehet mervadó arra nevezve, hogy valaki 150 vagy 300 ft bérösszeget fizessen. Ha ez meg nem változik, akkor nemsokára annyi folyamodványt nyújtanak be bérösszeg leengedése miatt, hogy a p. ü. igazgatóságnak nem lesz ideje azokat meg csak át is nézni.

Ezért fontosnak tartjuk, hogy a m. kir. pénzügyi igazgatóság e tárgyban közlegeinek utasításokat adjon,

Kisárusok a vidéken.

Az általunk publikált dohányárudák reorganizációja miatt, mely ugy a fővárosban, mint a vidéken nagy föltűnést keltett, igen sok levelet kaptunk vidéki kisárusoktól, melyek a vidéki kisárudák

TÁRCZA.

A szt.-gotthárdi dohánygyár.

Dohánygyárnak helyét soha jobban eltalálni nem lehetett volna, mint Szt.-Gotthárdon.

Meg van itt minden tényező ahhoz, hogy egy nagyszerű dohánygyár kifejlődhessék. A helység maga ugyan nagyon kicsiny s alig szolgáltat néhány munkásnót, — de annál nepebb azután a vidéke. Köröskörül aprofalvak környezik Szt.-Gotthárdot, mely falvak nagybárá szegények és csak úgy döntik a munkás-eleget. A helyzet itt teljesen megegyező a Fürstenfeldével (Fölöstöm), mely dohánygyár 2400 főnyi munkáslétszámát szintén a közeli és pedig nagyrészt magyar közsegekből sorozza, mert az említett létszámból mintegy 1600 magyar illetőségű.

A szomszédos és igen közeli osztrák dohánygyárnak eme tekintélyes munkás-

létszáma mellett korántsem kell attól tartani, hogy a szt.-gotthárdi dohánygyár ama létszámát, a melyre tervezve van elő ne tudná teremteni. Sőt még annál nagyobbat is, ha a jövedék azt helyénvalónak találantja.

Hiszen az itteni gyár — alig egy évi létezése alatt — a legkorlátoltabb gyártási helyi viszonyok között mar is 350, nagyrészt betanított munkásnóval rendelkezik, a nélkül, hogy a szomszédos fürstenfeldi dohánygyár munkásai közül csak egy is fel-illetőleg átvetetett volna, (pedig sokan jelentkeztek magyar munkásnók, kiknek lakhelyükhöz a szt.-gotthárdi gyár közelebb volna.)

Még egyszer ily nagy lehetne már ezen létszám, ha kezdetben bizalmatlanság nem lett volna a dohányjövodeki központi igazgatóságnál a hely megválasztása iránt.

Ezen bizalmatlanság a hely iránt — szülte azon elhatározást, hogy a dohány-

jövedék 1894-ben csak egy primitív földszintes, ugynevezett melleképületet emeltetett, a cistercita rendtől vásárolt, szintén igen szűken kiszabott (5200 □-öl) területen, azon valószínűleg előre feltett szándékkal, hogy munkások hiányában rövid idő alatt ugysis eladja ezt a szegényes területet s a rajtalevő épületet.

De a körülmények mégis másképen alakultak. Mert már az 1894. október hóban a gyár berendezése végett Szt.-Gotthárdra kiküldött Pyber Károly m. kir. dohánygyártási, osztályvezető, rövid idő alatt örvevadász módon jelenthette, hogy munkaerő van bőven, s azon veszélytől is meg lesz óva a gyár, hogy teli zord időben a munkásnók a környékről nem jöhetnek be, a munkatermek üresen maradnának, — mert Szt.-Gotthárdon gondoskodnak teli szállásokról.

Ennek folytán a jövodeki igazgatóság mégis elhatározta, hogy tovább épített és

viszonyait eseteli. Nagy részére ezen leveleknek e helyen azon választ adhatjuk, hogy a jelenlegi helyzetet most nem lehet változtatni. Igaz, hogy belátjuk, miszerint egy 500 lakóval bíró faluban minek van hat kisáruda, de hisz legtöbbszörre az illetők maguk a hibások. Minden vegyesárúkereskedő a vidéken azt hiszi, hogy neki dohányárudát is okvetlen kell tartania. Ha 3—400 frt forgalomra tehet szert, már dohányárudáért folyamodik, gyakran csak azért, hogy a concurrensét bosszantsa vele.

Azon vidéki dohánykísárusok, kik bizalommal fordultak hozzánk, mindig jó hallgatóra találtak bennünk s ha lehetséges volt, segítettünk is a bajon.

Mire való is, hogy pl. Miskolcz városában 120 dohánykísáruda, Losonczon 80. Fehérvárott 80, Debreczenben körülbelül 150 legyen? Nem látjuk be, hogy ily városokban minden üzletember egy-szersmind dohányárús is legyen. Főképp árt ez azon nagyáruda tulajdonosoknak, kik teljesen kisárudájuk jövedelmére vannak utalva. Ha a nagyárús kis százalékkal veszi át üzletét, ezt csakis azért teszi, hogy a kisáruda majd meghozza a kívánt jövedelmet. Ha már most mindig több és több kisárudát engedélyeznek, akkor a dohánynagyárúsok reménye teljesen illusorikussá tétetik. A vidéki árudák reorganisatója már azért is szükséges, mivel ezáltal nemcsak az elárúsítási viszonyok javulnának, hanem a forgalom is.

Előfizetési felhívás!

Mai számunkkal az egész és fél évi előfizetések lejárván, tisztelettel kérjük t. olvasóinkat, hogy az új előfizetési összeget hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Hogy az előfizetési összeg beküldése kényelmesebben legyen eszközölhető, jelen számunkhoz postautalványokat mellékelünk, kérvén t. előfizetőinket, hogy minél

1895. április hóban kiírta a pályázatot egy raktári — és egy igazgatósági épületre; — a raktári épület olyképen tervezetett, hogy abban ideiglenesen a gyártást is berendezni lehessen. Eme két épület is áll immár, sőt a raktári épületben a szivarrelőkészítési osztály és hat szivarbelsőszárító és nyersanyagraktározás már elhelyezést is talált.

A gyár ezáltal, helyiségekben nyervén, folytonosan terjeszkedik s munkásszáma hétről-hétre szaporodik. A napokban megkezdett a H. betűs szivarok (vegyes kültöldi) gyártása s rövid idő alatt pompás ilyenmü szivarokat fog produkálni a gyár, mert a munkások jól be vannak tanítva és igen szépen dolgoznak.

A gyár jövő fejlődése iránt teljes bizalommal lehetünk s ugyanez a jövő kétségkívül azt is be fogja bizonyítani, hogy a szt.-gotthárdi dohánygyár egyike lesz a jövedék legnépesebb és legolcsób-

előbb újítsák meg előfizetésüket, nehogy a lap szétküldése megszakítást szenvedjen.

Lapunk legközelebbi és következő számai igen fontos, az árusokra nézve nagy horderejű közleményeket fognak tartalmazni.

Az előfizetési díj:

félévre 2 forint 50 kr.,

mely összeget posta-utalvány felhasználásával beküldeni kérünk.

A Dohányárusok Közlönye kiadóhivatala.

Budapest, VII., Károly-körút 7. sz.

Vegyesek.

Előléptetések. Baborszky Arthur dohánygyári aligazgató, a VIII. fizetési osztály első fokozatába-, Szokolcay János dohánybeviteli hivatal kezelő, a VIII. fizetési osztály második fokozatába-, és Keresztzseghy Kornél nagykanizsai dosányáru raktári ellenőr, a X. fizetési osztály első fokozatába-, Székely József és Rauschmann Kálmán dohányjövédéki tisztek, a X. fizetési osztály első fokozatába-, Zöldy Lajos, Gyuricskó Ferencz, Kamráth József, Reim Kálmán és Kovács Lajos dohányjövédéki tisztek, a X. fizetési osztály második fokozatába-, Fluck Miklós, Trux Béla, Rébay István, Milutinovic János, Mandics János, Green Jenő, Szabó Zoltán és Kupás József dohányjövédéki segédjisztek, a XI. fizetési osztály első fokozatába-, Daniel Jenő, ifj. Krámpéra János, Marinovich István, Csirbesz Endre, Becker Antal, Körössy Pál, Zámbo Géza, Kupecz Gyula, Czapek Ödön és Soltész Sándor dohányjövédéki segédjisztek, a XI. fizetési osztály második fizetési fokozatába lettek előléptetve.

Németország dohánybevitel 1895. év január—szeptember havában a német vámterület hivatalos kimutatása szerint: 258,262 mtrm. volt, (az 1894. év hasonló időszakában 374.186 mtrm.) melyből a monarchiánkból való bevétel mindössze 2.460 mtrmátsát tett ki.

Az emberiség dohányfogyasztása. Valamennyi ország között Finnországban fogyasztanak legkevesebb dohányt; itt ugyanis minden

ban dolgozó gyárainak s a mellett még az ország határszélén magyarosító missiót is végez. Itt a stájer határszélén ugyanis a lakosság nagyobb része német és vend; s néhány magyar község csak be van ékelve az idegen elem közé. A gyárba azonban vegyesen vevetnek fel magyarok, németek, sőt vendek is. Ezek azután a munkánál egymás mellé kerülnek, s a magyar igazgatás, a magyar dal és a magyar társalgás megteszi a maga jó hatását. A németek és vendek kezdenek magyarul beszélni; már is van 15 olyan munkásnő, a ki a gyárbaléptekor egy szót sem tudott magyarul s jelenleg már egészen jól beszél a magyar munkásokkal.

A jövő — 1896. — évben mint hallik, ki fog építtetni a főgyártási épület s mivel ennek elkészültéig a gyár mintegy 550—600 főnyi munkástörzsszel fog rendelkezni, hihető, hogy 1897-ben már teljes erővel fog dolgozni. M. D. U.

egyes lakóra évenként csak 100 kgr. dohány esik: Romániában 200, Spanyolországban 540, Angliában 600, gr. dohányt fogyaszt átlag minden ember. Franciaországban, Oroszországban, Skandináviában, Németországban, Ausztriában és Magyarországon meglehetősen egyforma dohánymennyiséget fogyasztanak az emberek, — ezekben az országokban ugyanis egy-egy emberre évenként 8—900 gr. dohány esik. Legerősebb a dohányfogyasztás Észak-Amerikában és Svájcban: ebben a két országban ugyanis az évi dohányfogyasztás fejenként 2700 grammra rug; a németalföldiek 2600, a belgák 2500 gr. dohányt füstölnek el. Ehhez a szükséglethez az észak-amerikai Egyesült-Államok 225 millió, Britt-India 180—190 millió, Ausztria és Magyarország 70 millió, Oroszország 40—50 millió, Németország 42 millió kiló nyers anyagot szolgáltat. Egy szivar körülbelül négy grammot nyom s így Magyarországon nem esik naponként minden egyes emberre egy egész szivar.

Új osztályorsjáték. Immár a II. Magyar Osztályorsjáték sorsjegyei is a közönség rendelkezésére bocsáttak. Az Osztályorsjáték intézményének behozatala nálunk oly minden váromandást fölülmuló sikerrel járt, hogy bátran el lehet mondani, miszerint hazánkban — egyrészt azáltal, hogy a játékdűh életrevaló eszközzel fékeztetik, másrészt azáltal, hogy a kislutrit már is szemmel láthatólag kiszorítja — igazi kulturális missiót teljesít. A magyar nép — tekintve a nagy nemzeti ezelt (a tiszta nyereség a millenium megünneplése költségeinek részbeni fedezésére szolgál), hazafias elismerésű fölrétegetlen lelkesedéssel karolta fel ez intézményt. Ha már az I. Magyar Osztályorsjátéknak sikere is ily nagyszerű volt, a II. Magyar Osztályorsjátéknál mint a tulajdonképeni milleniumi sorsjátéknál, a lelkesedés bizonyára lehetőleg még fokozottabban fog nyilvánulni a mi jó magyar népünkénél, mert a II. osztályorsjáték sokkal nagyobb előnyöket biztosít, mint az I-ső, hőkezüben lévén szervezve amannál. Megtekintettük a játéktervet és úgy találtuk, hogy a II. Magyar Osztályorsjáték 120,000 sorsjeggyel 45,007 három osztályba sorozott nyereményt tartalmaz összesen 9 millió 200,000 korona összértékben. Az első osztály, melynek huzása 1896. február 5—8-ig ejtetik meg, 10,000 — összesen Egymillió 268,000 korona értékű nyereménnyel kecsegtet, köztük 80,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10,000 stb. koronás főnyereményekkel. Egy hónapra rá, és pedig márczius 11—14-ig következik a második osztálynak huzása szintén 19,000 nyereménnyel — összesen Egymillió 648,000 korona értékben, köztük 100,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10,000 stb. korona értékű főnyereményekkel. A harmadik osztály 25,007 nyereményt nyújt összesen 6 millió 248,000 korona értékben. Ennek huzása május 12—28-ig eszközöltetik. Ezen osztály 58 = 400,000—6,000 korona értékű nyereményt nyújt, sőt a szerencsekerékből legutolsónak kijött főnyereménnyel ezenkívül még egy 600,000 korona értékű jutalomdíj is jár, minél fogva a legszerencseesebb esetben eme főnyeremény Egymillió, legkedvezőtlenebb esetben pedig 606,000 korona értékű összegre emelkedik. Egy-egy osztályra érvényes sorsjegy ára 20 frt, azonban ez alkalommal is fentartottat a sorsjegyeknek általánosan kedvelt ama felosztása, mely szerint fél (10 frtért), tized (2 frtért) és huszad (1 frtért) sorsjegyek is kaphatók. Az osztályorsjáték közkezdveltségénél fogva a II. Magyar Osztályorsjáték sorsjegyei is előreláthatólag gyorsan fognak elkelni, mi okból nem tudjuk eléggé a tisztelt közönség figyelmét eme körülményre felhívni és ajánlani, hogy mindenki igyekezzék megrendeléseit Heintze Károly fölarúsítónál Budapesten, Servita-tér 3. idejekorán

megtenni. Eme figyelmeztetés szükségessége mindenki előtt világos, a ki néhány nappal ezelőtt Budapesten járt és véletlenül a Szervita-téren megfordult. Rendőri assistencia kellett egy cordon és a rend fenntartásához, hogy a főmérdek nyerevények kifizetése lehetővé váljék — oly néptömeg volt ott. A ki ezt látta, némi fogalmat alkothat magának arról, mily nagy lehet azoknak a száma, a kik nyertek és a kik a hazafias cél előmozdítása mellett egész életükre való szerencséjüket itt megtalálták.

A sajtó kiállítása. A díszes közművelődési és sajtópavillon egy óriás földszinti termében lesz a magyar sajtó kiállítása. A terem 11 méter hosszú és 7 méter széles, s már a külső díszítése is mutatja, milyen célt szolgál. A dekoratív festéssel díszített fallon illő keretbe a fővárosi lapok fejéit illesztik bele, még pedig eredetiben, az ő papírosukon a saját betűikkel nyomtatva. A kiállítás tárgyai lesznek első sorban a magyar zsurnalisztika emlékei, relikviái, s a hírlapírás történeti fejlődését feltűntető emlékek. Neves újságírók képei és szobrai kerülnek ide, a régibb újságok első példányai, nagyérdemű kéziratok, aranytollak, emlékezetes írószerszámok stb. Kiállításra kerülnek továbbá a magyarországi időszaki sajtó összes termékei. A mi csak újság, folyóirat, szaklap Magyarországon megjelenik, mind itt lesz egy-egy példányban, a egyuttal olvasmányul a közönség rendelkezésére is áll. Ugyancsak itt kerülnek kiállításra az összes magyarországi lapok rövid monografiái, az ismert újságírók életrajza, úgy hogy ezek a füzetek egybekötve a magyar hírlap-irodalom teljes áttekinthető történetét adják. Az érdekes kiállításon való részvételre a kiállítás igazgatósága most szolítja fel a sajtó

organumait s egyszersmind kéri azokat a magánosokat, a kiknek a sajtó történetében nevezetes relikviái vannak, hogy azokat lehetőleg állítsák ki a sajtó kiállításán. A bejelentések 1896. január 31-ikeig a kiállítás igazgatóságához küldendők.

Visszaélés. Megemlékeztünk annak idején arról, hogy némely kávéházban specialitás szivarok kaphatók, de nem csak a vendégek, hanem a privát vevők részére is. Világos, hogy ilyenkor a vevőnek nem kell megtennie az utat a Váci-utczába a szivarokert. Ez oly visszaélés, mely azon kerület dohányárusait nagyban megkárosítja, mivel az arra való nyílt figyelmeztetés miszerint itt és itt

szivar kapható, csakis a dohányárusok joga s azért figyelmeztetjük az illető kerületi p. ü. biztosságokat e visszakérésre, melynek megszüntetését a leg-sürgősebben kérjük.

A filloxa Romániában már mintegy 30 ezer hektár szőlőt tönkre tett. A rekonstrukcio részint, mert nincs hozzá senkinek pénze, részint mert az ojtványok körülményes kezdése nem fer az oláh paraszt fejébe, sehogy sem megy.

Segédszerkesztő: HELTAI NÁNDOR.

A legjobb
szivarkapapír és hüvely

„LA COCARDE”

kapható minden dohánytözsében és papirkereskedésben.

Szerencse fel!

EGY MILLIÓ

nyerhető
legkedvezőbb esetben

az államilag engedélyezett

II. MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉKON.

Első huzás 1896. február 5—8-ig.

Második huzás

márczius 11—14-ig.

Harmadik huzás pedig

május 12—28-ig.

A SORSJEGYEK ÁRAI:

I. osztályra:

Mindhárom osztályra érvényes teljes sorsjegyek:

$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{1}$
1.—	2.—	10.—	20.— frt	3.—	6.—	30.—	60.— frt

Vidéki megrendeléseknél a fenti eredeti áron kívül ajánlott levél portója és nyereményjegyzék díja fejében osztálysorsjegyeknél még 25 kr., teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig az ajánlási díj és 3 nyereményjegyzék árában még 50 kr. fizetendő.

Az I. magyar osztálysorsjáték huzása alkalmával tisztelt vevőim között a következő nyereményeket osztottam ki:

1 nyeremény à 400.000, 1 à 200.000, 1 à 100.000, 1 à 80.000, 1 à 50.000 stb. stb.

Pontos kiszolgálás és a legszigorubb titoktartásért kezeskedik

HEINTZE KÁROLY BUDAPEST,
Szervita-tér 3.

Sürgőnyczim: LOTTOHEINTZE BUDAPEST.

„LA SPECIALITÉ“
„ELYSÉE“

legfinomabb és legjobb valódi francia
szivarkapapírok és szivarkahüvelyek.

VALÓDI

EGYIPTOMI SZIVARKAHÜVELYEK

kaphatók

minden nagyobb és jobb szivartőzsdében.

Nagybani eladás az ország összes
norinbergi és papir-nagykereske-
désekben.

GYÁRI FÖRAKTÁR:

GOLDZIEHER GÉZA

BUDAPEST,

V. kerület, Arany János-utca 20. szám.